

Encephalitis Japonî

Japanese encephalitis

Japanese encephalitis çîye?

Encefalita Japonî vegirtin ke kê mî lê giran e ku ji hêla vîrusa encephalitis Japonî ve çêdibe. Bi kelmêşên nexweş ve li mirovan belav dibe.

Nîşaneyên encephalitis Japonî çi ne?

Pir kesên ku bi encefalita Japonî dikevin tu nîşanek wan tune.

Hin kes belku nîşanên hebin wekî:

- tayê
- serêşê
- vereşîn

Kesên bi vegirtin giran (ji her 250 kesan 1) dibe ku nîşanên hebin wekî:

- hişkbûna stûyê
- bêalîbûn
- lerizîn
- koma(bêhişbûn)
- girtin(keftin)
- felcî

Ger we yek ji van nîşanan hebûn tavilê bi doktor re têkilî daynin, an jî bi telefonek acîl (000) an biçin serdana nexweşxana lezgîn a herî nêzîk.

Di nav wan kesên ku vegirtin giran distînin, dibe ku hin ji wan tevliheviyên neurolojîk (demar u easab)ên heyata jiyane an jî mirin hebe.

Heke hûn nîşanan bibînin, ew dikarin 5 heta 15 rojan piştî ku ji hêla kelmêşên nexweş ve hatî geztin xuya bibin.

Vîrûsa encephalitis ya Japonî çawa belav dibe?

Dema kelmêş heywanekî (wek beraz an çûkên avê) ku bi vîrusa encefalita Japonî heye, pêvedet, belav dibe û paşê ev kelmêş li mirovan dixê.

Mirov nekarin vîrusa encefalita Japonî bidin mirovên din. Mirov nikare bi destdana heywanek vegirtî an bi xwarina hilberên heywanan ve vîrusa encephalitis ya Japonî bigire.

Kî xwedî şansê girtina vîrusa encefalîta Japonî ye?

Yên ku bi ihtîmala ku bi vîrusa encephalitis Japonî bikevin ev in:

- kesên ku kar dikin an çalakiyên li derve dikin (mînak, kamp, masîgirtin, meşîn, baxçevanî) li deverên xeternak.
- Kesên ku li nêzî berazan dixebitin an jî dijîn (eger kelmêş bikevin, beraz dikarin asteke bilind a vîrusê bi dest bixin, û ger kelmêşên zêdetir tûş bikin)

Hûn çawa dizanin ku we encephalitis Japonî heye?

Ger we nîşanên ku li jor hatine destnîşan kirin hebin, dibe ku doktor têstek ji bo tespîtkirina vîrusê bike. Di heman demê de doktor dikare di nimûneyên xwînê an ava mufirkên piştê de astên antîbodên li hember encefalita Japonî jî bipêve.

Encefalîta Japonî çawa tê derman kirin?

Ji bo encephalitis Japonî dermanek taybetî tune. Nexweşên bi nîşanan bi giştî hewceyê piştevaniya nexweşxaneyê û carinan jî lênihêrîna pir xurt in.

Ez çawa dikarim ji vîrusa encephalitis Japonî dûr bixim?

Awayê çêtirîn ku meriv ji encefalita Japonî dûr bixe ew e ku nehên pêvedan bi kelmêşê.

Xwe biparêze:

- dermanmêş bi kar bînin. Kelmêşkujên herî baş diethyltoluamide (DEET), picaridin, an rûnê kalîptoz lîmon ê
- dema ku li derve cil û bergên dirêj, bêber û bi rengên sivik li xwe bikin û pêlavên sergirtî li xwe bikin
- dema ku kelmêş pir aktîf in, di sibeh û êvarê de gelek wext li derve nemînin
- hemî pencere, derî, cihên balkêş û derîyên derbasbûnên din bi perdeyên mêş veşêrin
- firax û amanên ku av li derdora mala we ku mêş lê çêdibin rakin
- ji bo paqijkirina jûreyan û dûrxistina mêşan ji devereke, spreya mêş, yekîneyên belavkirina buxarê (hundir) û kulên mêş (li derve) bikar bînin
- heke hûn diçin kampê torên kelmêş an perdeyan bikar bînin

Vakslêdana encephalitis Japonî

Vakslêdana encefalîta Japonî ji bo mirovên temen 2 meh û mezintir ewledar û bi bandor e.

Vakslêdan ji bo kesên ku di xetereya herî zêde de ne ku bi vîrusa Encephalitiya Japonî re bibin tê pêşniyar kirin.

Zêdetir fêr bibin ka kî dikare vakîn belaş bistîne.

Vakîn ji hin kesên ku diçin welatên xeternak jî tê pêşniyar kirin.

Heke hûn bawerin ku hûn dikarin vakslêdanê bigirin, îro bi doktorê xweya herêmî re bipeyivin.

Heger pêdiviya we bi piştgiriya ziman hebe, li ser hejmara 131450 bi Servîsa Werger û Wergerandinê (TIS) re bigerin û li ser 1800 022 222 ji Healthdirect bixwazin.